

STEVEN SEAGAL EI TAISTELE UKRAINASSA

” **VENÄJÄ EI OLE HYÖKÄNNYT UKRAINAAN.** Sota on lavastus”, eräs Facebook-ystäväni toittosi sen jälkeen, kun Venäjän joukot aamuyöllä 24. helmikuuta olivat aloittaneet laajat ilmaiskut Ukrainaan ja alkaneet edetä mm. kohti pääkaupunki Kiova. Todisteeksi hänellä oli esittää epämääräisestä lähteestä napattu uutinen, jonka kuvassa kaksi ukrainalaista siviiliä taistelee venäläisiä vastaan puusta valmistetut AK-47-rynnäkkökiväärit käsissään.

Faktantarkistus selvitti helposti, että kuva oli otettu jo 19. helmikuuta Ukrainan puolustusviranomaisten Harkovassa järjestämässä harjoituksessa, jossa upseerit esittelivät siviileille kiväärien käyttöä puisilla aseilla demonstroiden.

Sama ystäväni on viimeiset kaksi vuotta jakanut maanisesti koronapandemiaan liittyviä valeuutisia ja salaliittoteorioita. ”Virus on kiinalaislaboratoriossa kehitetty bioase. Virusta levittävät 5G-verkot. Pandemia on plandemia: tauti on suunniteltu harhauttamaan huomio pois eliitin pahoista aikeista. Tauti on vain flunssa. Maskeissa on matoja. Rokotusten mukana ihmisiin asennetaan mikrosiru, jolla heitä voidaan kontrolloida. Jokainen myrkkypiikin ottanut kuolee kolmen vuoden sisällä. Natsipassi on ihmisoikeusrikkomus.” Ja niin edespäin, loputtomiin.

Oletan, että Facebook-ystäväni pitää itseään älykkäänä, valppaana ja valveutuneena ihmisenä, koska ei ole lähtenyt mukaan valtamedian valheisiin ja viranomaisten vilunkipeliin. Hän luultavasti kokee olevansa myös sankari, joka taistelee ihmiskunnan puolesta ylivoimaista vihollista, virallista totuutta vastaan. Minä, lammasoletettu, pidän häntä Venäjän trollina, riiviönä, ”kremlinsien” puhemiehenä. Hän on todennäköisesti ns. ”hyödyllinen idiootti”; hän edistää hyvässä uskossa propagandaa, jonka tarkoitusperiä ei itsekään täysin ymmärrä.

Tuskin on sattumaa, että samaan aikaan, kun koronadentalismia levittäneet Venäjän trollit vaihtoivat toimintansa kärjen Ukraina-vastaisuuteen, niin teki myös ystäväni Facebookissa.

Lukuisten lähteiden mukaan suuri osa Ukrainan sodasta jaetusta disinformaatiosta on nimenomaan peräisin Venäjältä. Esimerkiksi, kun katsot videota Ukrainassa räjähtäneestä pommista, video on todellisuudessa polttoainetankkerin räjähdyksestä Nigeriassa. Faktantarkastajien mukaan CNN ei myöskään ole oi-

keasti julkaissut twiittiä, jossa väitetään, että tiedustelupalvelut ympäri maailmaa ovat havainneet amerikkalaisen näyttelijän Steven Seagalin sotivan Ukrainassa venäläisten erikoisjoukoissa.

”Kaikkein sakeimmat tapaukset puhuvat vakavissaan jopa tunnelisodasta kansainvälistä lapsikauppa- ja pedofiiliverkostoa vastaan. Tähän asti tätä kuvitteellista sotaa on johtanut USA:n entinen presidentti Donald Trump, mutta nyt sodan johtoon on siirtynyt Vladimir Putin, ja ne tunnelit ovat Ukrainassa. Kaikki paha on siis Ukrainassa. Sitä johtavat siionistit, natsit, USA, Nato, homot, lesbot, pedofiilit ja viruksia kehittävä hullut tiedemiehet sulassa sovussa, ja tätä pahuutta vastaan Venäjä nyt käy suorastaan Jumalan siunaamaa sotaa”, uuninpankkopoika Saku Timonen kirjoitti blogissaan 10.3.

Sotapropagandaa levittää tietysti Ukrainakin. Muistattekko valokuvan, joka julkaistiin Mariupolin synnytyssairaalaan kohdistuneen ilmaiskun jälkeen? Siinä pelastajat kantavat raskaana olevaa naista, joka makaa paareilla selällään, toinen käsi alavatsallaan. Asetelmaa on jopa verrattu Hugo Simbergin maalaukseen ”Haavoittunut enkeli”. Mielestäni kuva oli liian järkyttävä, liian vakuuttava. Epäilin aluksi, että se on lavastettu. Tätä kirjoittaessani tuli tieto, että kuvan äiti ja syntymätön lapsi eivät selvinneet iskusta hengissä.

Sota lisää epävarmuutta. Mihin uskoa, mihin ei? Tiedon luotettavuutta voi pohtia kysymällä mm. mistä se on peräisin, minkälaisia tunteita se herättää ja onko siinä tarkemmalla silmäilyllä jotain epäilyttävää. Apuna kannattaa käyttää myös riippumattomia faktantarkastajia. Esimerkiksi Facebook-ystäväni väitteen siitä, että Ukrainan sota on lavastettu, tarkastin hakusanoilla ”fact check fake guns ukraine”. Vastaus löytyi nopeasti useista luotettavista ja toisistaan riippumattomista lähteistä.

Disinformaation kanssa ei kannata vaipua epätoivoon. Useiden arvioiden mukaan ainakin Ukrainan sodan osalta Venäjä on hävinnyt informaationsodan lännessä. Tästä kertoo sekin, että EU:n disinformaation vastainen ryhmä (euvdisinfo.eu) on raportoinut vuodesta 2015 alkaen yli 13 000 Kremlin politiikkaa tukevasta valeuutisesta. Niistä peräti 40 prosenttia koskee Ukrainaa.

RISTO K. JÄRVINEN